

**Wskazania Biskupa Diecezjalnego Edwarda Dajczaka, dotyczące odpowiednich zachowań w związku z wprowadzeniem stanu zagrożenia epidemicznego w Polsce
(nr 4 z dnia 14.03.2020 r.)**

I. OSTATNIE DECYZJE POLSKIEGO RZĄDU – STAN ZAGROŻENIA EPIDEMICZNEGO

Polski rząd zdecydował o wprowadzeniu stanu zagrożenia epidemicznego, wobec tego nie mogą odbywać się zgromadzenia powyżej 50 osób. Zakaz zgromadzeń powyżej 50 osób dotyczy instytucji państwowych i religijnych. Dotyczy to zarówno spotkań w budynkach, jak i na świeżym powietrzu.

Wobec powyższego zarządzam:

1. We wszystkich Mszach św. (także Mszach ślubnych czy pogrzebowych) może brać udział maksymalnie 50 osób (łącznie wewnątrz kościoła i na zewnątrz), włączając w to duchowieństwo parafialne, posługujących w liturgii i uczestników. Przed wejściem do kościoła czy kaplicy należy przeliczyć wiernych i poprosić, aby usiedli od siebie możliwie daleko, zachowując bezpieczną odległość. Odpowiedzialnymi za wykonanie tego zarządzenia są Księża Proboszczowie. Proszę ograniczyć uczestnictwo ministrantów w liturgii.
2. Udział wiernych w Mszach św. w kaplicach prywatnych, półpublicznych i publicznych mieszczących się w domach zakonnych, rekolekcyjnych, wspólnot kościelnych etc. oraz w zakładach opieki, opiekuńczo-leczniczych, szpitalach, więzieniach etc. ograniczam wyłącznie do mieszkańców lub pracowników. W wypadku, gdyby liczba osób uprawnionych do udziału we Mszy św. lub nabożeństwie wynikającym z konstytucji zakonnych była większa niż dopuszczona prawem liczba 50 osób, zarządzam, aby zorganizować taką liczbę celebracji, by zachowane zostały przepisy prawa państwowego.
3. Należy przypomnieć wiernym o udzielonej dyspensie od uczestnictwa w niedzielnej Mszy św. Wobec istniejącego zagrożenia, szczególnie proszę o skorzystanie z niej. Równocześnie zachęcam do łączności duchowej z całą wspólnotą Kościoła poprzez transmisje Mszy św. za pośrednictwem telewizji, radia i Internetu.
4. Proszę wyjaśnić wiernym istotę komunii duchowej. Polega ona na wzbudzeniu w sobie gorącego pragnienia przyjęcia Jezusa Chrystusa. Praktyka Komunii duchowej dotyczy tych, którzy są w stanie łaski uświęcającej. Ci, którzy mają świadomość popełnienia grzechu ciężkiego, mogą oczywiście gorąco się modlić o Boże Miłosierdzie i w ten sposób jednoczyć się z Jezusem.
5. Zarządzam, że do odwołania **jedynym sposobem komunikowania wiernych jest podawanie Komunii św. na rękę.**

Ważne jest dbanie o higienę rąk, zarówno przez szafarzy, jak i wiernych. Przypominam o **wyrażaniu czci wobec Jezusa Chrystusa**, realnie obecnego w Eucharystii, poprzez uprzednie przyklęknięcie lub – gdy jest to niemożliwe – poprzez głęboki skłon.

Komunię św. należy przyjmować w postawie stojącej, na lewą dłoń podtrzymywaną przez prawą, a następnie, stojąc przed szafarzem, prawą ręką przyjąć Komunię św. do ust. Proszę uwrażliwić wiernych, że z dłoni należy utworzyć swego rodzaju tron dla Najświętszego Sakramentu. **W żadnym wypadku nie wolno wiernemu odchodzić z Hostią na dłoni od szafarza.**

Porządek Komunii św. powinien być **wyraźnie zapowiedziany** przez celebransa lub Księdza Proboszcza przed jej rozdzielaniem, a wierni powinni być pouczeni o godnym przyjęciu Komunii św.

6. Zawieszam wspólnie celebrowane nabożeństwa (Gorzkie Żale, Drogi Krzyżowe (również miejskie), Godzinki, Różaniec, Koronka do Miłosierdzia Bożego i inne), a uwzględniając ich bogactwo duchowe, zachęcam do indywidualnego i rodzinnego ich odprawiania. Pamiętajmy o słowach Jezusa: „Gdzie są dwaj albo trzej zebrani w imię moje, tam jestem pośród nich” (Mt 18, 20), w tych okolicznościach zachęcajmy do pielęgnowania modlitwy rodzinnej.

II. PRZYPOMNIENIE POPRZEDNICH ZARZĄDZEŃ

Przypominam, że w poprzednich rozporządzeniach, które dotarły już do Księży, ustalono, iż:

- a. **Podjąłem decyzję o przeniesieniu tegorocznych parafialnych i szkolnych rekolekcji wielkopostnych.**
Zobowiązałem Księży Proboszczów, aby skontaktowali się z dyrektorami szkół na terenie swojej parafii, w celu odłożenia decyzji o rekolekcjach.
- b. **Podjąłem decyzję o odwołaniu tegorocznej pielgrzymki maturzystów na Jasną Górę.**
- c. **Zdecydowałem o zawieszeniu wszystkich spotkań i inicjatyw duszpasterskich, w tym Wielkopostnych Czuwań Młodzieży.**
- d. **Zdecydowałem o zawieszeniu wszystkich bierzmowań.**
- e. Przypominam, że na czas obowiązywania powyższych zaleceń, **nie wolno organizować I Komunii św.**
- f. Zawieszono zostały **kanoniczne wizytacje biskupie.**
- g. Po konsultacjach z ordynatorami oddziałów szpitalnych **zaleciłem Księżom Kapelanom posługującym w szpitalach naszej diecezji szczególną ostrożność. Proszę, aby kapelani konsultowali z dyrektorami placówek oraz koordynatorami oddziałów szpitalnych wszystkie swoje działania.**
- h. **Księża posługujący wśród więźniów** powinni dostosować się do procedur i zaleceń władz więziennych.

Stanowczo przypominam, że należy bezwzględnie przestrzegać w kościołach następujących zasad:

- Kapłani i nadzwyczajni szafarze Komunii Świętej przed rozpoczęciem liturgii powinni dokładnie umyć ręce i kierować się zasadami higieny. Powinno się ustawić w zakrystii, jeśli go nie ma, naczynie do mycia rąk. Zaleca się korzystanie ze środków dezynfekujących.
- Znak pokoju należy przekazywać przez ukłon, bez podawania rąk.
- Cześć Krzyżowi należy oddawać przez przyklęknięcie lub głęboki skłon, bez kontaktu bezpośredniego.
- Należy powstrzymać się ponadto od oddawania czci relikwiom poprzez pocałunek lub dotknięcie.
- Na kratki konfesjonałów należy nałożyć folie ochronne.
- Rezygnujemy z napełniania kropielnic kościelnych wodą święconą.

Zgodnie z zaleceniami KEP **polecam duszpasterzom:**

- Pozostawić otwarte kościoły w ciągu dnia.
- Troszczyć się o dodatkowe okazje do spowiedzi i adoracji Najświętszego Sakramentu z uwzględnieniem zarządzeń państwowych, które mówią o maksymalnej liczbie uczestniczących (50 osób).
- Odwiedzać chorych i starszych parafian z posługą sakramentalną, tylko przy zachowaniu należytych zasad higieny i tylko w sytuacjach koniecznych.

Przypominam wszystkim, których obowiązuje wprowadzenie w życie wszystkich wydanych zasad, że uwzględniając powagę sytuacji oraz naszą odpowiedzialność za wiernych, zgodnie z kan. 273 i 274 par. 2, osoby te powinny zrealizować wprowadzone zarządzenia bezwarunkowo, ze świadomością konsekwencji wynikających z prawa świeckiego i kościelnego.

Powyższe wskazania obowiązują od chwili ich ogłoszenia do odwołania. Zobowiązuję Księża do sprawdzania poczty internetowej, śledzenia diecezjalnych stron internetowych oraz profili w mediach społecznościowych, gdzie na bieżąco będą publikowane wszelkie aktualizacje.

III. SZCZEGÓLNE WSKAZANIA DUSZPASTERSKIE

Prośba do Księży i Osób Konsekrowanych

Nie wolno nam zapomnieć o tym, że naszą rolą, jako duszpasterzy, w tak trudnych sytuacjach, jest przede wszystkim ukazywanie mocy Bożej Opatrzności i trwanie na pokornej modlitwie. Wszystkich moich braci prezbiterów, osoby życia konsekrowanego, wzywam, zgodnie z komunikatem Przewodniczącego KEP z dnia 13.03.2020 r., aby każdego dnia w kościołach, bez udziału wiernych świeckich, o godzinie 20.30, odmawiali Różaniec w intencji osób chorych oraz tych, którzy się nimi opiekują, jak również służb medycznych i sanitarnych, a także o pokój serc i łaskę nawrócenia.

Prośba do sióstr i braci, wiernych świeckich

Przypominam, że Msze św. oraz inne modlitwy, transmitowane przez środki masowego przekazu dają możliwość duchowego przeżywania tajemnic wiary, które w tych nadzwyczajnych

okolicznościach mogą być nieocenione dla dobra duszy i społeczeństwa. Jednocześnie zachęcam wszystkich diecezjan do godnego udziału w tych transmisjach, równocześnie nie wykonując żadnych innych czynności poza modlitwą.

Transmisje niedzielnych Mszy świętych:

- o godz. 7:00 w TVP1 Msza św. z Bazyliki Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach
- o godz. 9:00 w Polskim Radiu Msza św. z Bazyliki Świętego Krzyża w Warszawie
- o godz. 9:00 w PolsatNews Msza św. ze Świątyni Opatrzności Bożej
- o godz. 9:30 w Telewizji TRWAM Msza św. z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze
- o godz. 10:30 w Polsat Rodzina Msza św. ze Świątyni Opatrzności Bożej z kazaniem dla dzieci
- o godz. 11:00 na archwva.pl, onet.pl oraz w TVN24 i Radiu Plus Msza św. z kościoła seminaryjnego w Warszawie
- o godz. 13:00 Msza św. w TVP POLONIA
- o godz. 19:00 w Polskim Radiu Msza św. z Bazyliki Świętego Krzyża w Warszawie

Transmisje z kaplicy jasnogórskiej: jasnagora.pl/pl/media/na-zywo/

Transmisje z diecezji:

Telewizja: Sanktuarium w Skrzatuszu - TV ASTA Piła – niedziela, godz. 12.00.

Transmisje w Internecie (także codziennie zgodnie z harmonogramem Mszy św.):

Dom Miłosierdzia Bożego w Koszalinie – www.dobremedia.org – niedziela, godz. 11.00 i 20.00;

Sanktuarium św. Józefa w Słupsku – www.swjozefslupsk.pl – niedziela, godz. 7.00, 8.30, 10.00, 11.30, 13.00, 18.30.

Nasze Dobre Media transmitują przez całą dobę adorację Najświętszego Sakramentu z kaplicy sióstr Klarysek w Słupsku i Domu Bożego Miłosierdzia z Koszalina, zachęcam do duchowej łączności: adoracja.net

Ważna informacja dotycząca transmisji z Eucharystii

Z uwagi na konieczność uszanowania godności Eucharystii, bez uprzednio uzyskanej zgody kurii biskupiej (rzecznik kurii biskupiej), **nie wolno na własną rękę organizować transmisji Mszy św. w Internecie**, podobnie jak w telewizji czy na antenie radiowej. Każda transmisja musi bowiem spełniać określone wymagania techniczne. Ważne jest również miejsce, z którego się transmituje, a także strona internetowa, na której taka transmisja byłaby dostępna.

W sytuacji, gdy niemożliwe jest odprawienie rekolekcji parafialnych, zapraszam wszystkich wiernych świeckich do wspólnego przeżycia naszych diecezjalnych „Rekolekcji na trudne czasy”. Będą one transmitowane na stronie Dobrych Mediów – dobremedia.org (także YouTube oraz Facebook) z koszalińskiej Katedry, codziennie o godz. 20:30, począwszy od niedzieli 15.03.2020 r. Również w każdą niedzielę o godz. 10:00, będzie też transmitowana Msza św. pod przewodnictwem Biskupa.

Na koniec zwracam się do Was Bracia i Siostry Diecezjanie o okazywanie miłosierdzia osobom samotnym i starszym. Proszę, zainteresujcie się nimi, pomóżcie w zrobieniu zakupów, zaopatrzeniu w lekarstwa i inne potrzebne do życia środki. Bądźmy w tym wyjątkowym i trudnym czasie dobrymi Samarytanami, którzy nie przechodzą obojętnie obok cudzej biedy. Pamiętajmy jednak zawsze o roztroptym, minimalnym kontakcie z tymi osobami, by nie doprowadzić ich do zakażenia wirusem.

Te wyjątkowe i trudne wydarzenia, wystawiające na próbę wiarę i wytrwałość wielu osób, mogą dać nam okazję do coraz pełniejszego rozumienia, jak bardzo ważne jest odkrywanie Chrystusa nie tylko w sakramentach świętych, ale także w służbie drugiemu człowiekowi. Proszę, zdajmy ten egzamin z solidarności społecznej, budowania więzi i patriotyzmu. Ufajmy Bożemu Miłosierdziu przez wstawiennictwo Maryi Matki Miłości Zranionej i Naszej Nadziei.

Ogarniając wszystkich, w tym trudnym czasie, szczególną modlitwą, w dniu 19.03.2020 r. w Uroczystość św. Józefa w naszym sanktuarium w Słupsku, odprawię Mszę św. i zawierzę naszą diecezję opiece św. Józefa. Msza św. będzie transmitowana przez Dobre Media.

Zapraszam Was Kochani Diecezjanie
do wspólnej modlitwy i wspólnego zawierzenia,

+ Edward Dajczak

Biskup Koszalińsko-Kołobrzeski

Koszalin, dn. 14.03.2020 r.

Znak: B23 – 10/20

Zarządzenie:

Komunikat Biskupa Diecezjalnego Edwarda Dajczaka jest informacją skierowaną do Księży i Diecezjan Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej. Proszę, aby informacje zawarte w komunikacie zostały przekazane wiernym poprzez portale informacyjne parafii oraz media społecznościowe. Proszę przekazać te informacje także podczas ogłoszeń, nie odczytując jednak w całości komunikatu. Księży Dziekanów proszę o przekazanie tekstu współbraciom, którzy nie korzystają z poczty elektronicznej.

+ Krzysztof Włodarczyk, Wikariusz Generalny